

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 Oslo

530,00
15/12-09
200902447-023

Hamar, 14. desember 2009

Høringsuttalelse NOU 2009: 14 Et helhetlig diskrimineringsvern

Likestillingscenteret vil med dette kommentere Graverutvalgets forslag til et helhetlig diskrimineringsvern. Likestillingscenteret legger hovedvekten på utfordringer knyttet til forslaget om endringer i arbeidsgivers aktivitets- og rapporteringsplikt. Pliktene utgjør en viktig del av Likestillingscenterets ekspertise- og kunnskapsområde.

Generelle tilbakemeldinger

Først vil Likestillingscenteret generelt kommentere at et helhetlig diskrimineringsvern er et nødvendig skritt å ta. Det er ulogisk slik det er i dag med flere lovverk. Samtidig fremstår forslaget som uferdig, og har en rekke uoverensstemmelser i forhold til målet. For eksempel foreslås en bestemmelse om rett til lik lønn for arbeid av lik verdi uavhengig av kjønn (NOU 2009:14 s. 27). Bestemmelsen gjelder bare ved kjønnsdiskriminering. Dette svekker målet om et helhetlig diskrimineringsvern. Videre forsvinner prinsippet om interseksjonalitet. Likestillingscenteret mener videre at lovnnavnet er uheldig da likestillingsbegrepet forsvinner ut.

Aktivitets- og rapporteringsplikten

Utvalgets forslag om at arbeidsgivers plikt til å arbeide aktivt for likestilling skal utvides til å omfatte alle lovens diskrimineringsgrunnlag er svært positivt.

Likestillingscenteret stiller seg utelukkende negative til forslaget om opphevelse av rapporteringsplikten. Basert på egen erfaring og empiri mener vi at forslaget vil svekke likestillingsarbeidet i kommuner, andre offentlige myndigheter og private bedrifter. Likestillingscenteret har gjennomgått likestillingsrapporteringen til kommunene i seks fylker: Hedmark, Oppland, Østfold, Buskerud, Akershus og Møre og Romsdal. De to førstnevnte fylkene har blitt gjennomgått to år på rad. Mellom 70 og 80 prosent av kommunene leverer mangelfulle, svært mangelfulle eller ingen redegjørelse for likestilling i årsberetningen. Det er ingen grunn til å anta at det vil bedre situasjonen å avskaffe rapporteringsplikten. Møter med rådmenn og personal- og økonomisjefer i noen analyserte kommuner viser en positiv

holdning til rapporteringsplikten, men også at dersom loven opphører vil det være liten vilje til å bruke ressurser på likestillingsrapportering. Redegjørelse for tilstand danner fundamentet for å planlegge og iverksette tiltak og aktiviteter, og dermed også grunnlaget for et målrettet likestillingsarbeid. Likestillingscenteret mener at et tilstandsbilde er bevisstgjørende og helt grunnleggende for i det hele tatt å kunne jobbe aktivt og målrettet for likestilling.

Arbeidslivets organisasjoner foreslår unntatt aktivitetsplikten. Fordi det i Norge er en tradisjon om avtalefestet lønn spiller avtalepartene en viktig rolle i forhold til likelønn. Det er derfor svært beklagelig dersom arbeidslivets organisasjoner unntas fra aktivitetsplikten.

Aktivitetsplikten foreslår innarbeidet i virksomhetens systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Plikten skal håndheves av Arbeidstilsynet. Likestillingscenteret er kritisk til dette. Innenfor HMS finnes det en rekke ulike aktører med forskjellige roller. Det er uklart hvor ansvaret for aktivitetsplikten skal ligge og om det havner på rett sted. I dagens HMS arbeid inngår ikke lønn og rekruttering. HMS modellen vil derfor svekke likestilling innenfor lønn og rekruttering. Forslaget er ikke godt nok drøftet av utvalget.

I følge utvalgets konkretisering av aktivitetsplikten (NOU 2009:14, s. 215) bør det redegjøres for tilstand og tiltak. Det fremgår ikke hva redegjørelsen skal inneholde eller hvor den skal dokumenteres. Det er naturlig å anta at det vil bli i interne dokumenter, som er vanskelige tilgjengelige for utenforstående. Tilstandsdokumentasjon er av offentlig interesse og bør være tilgjengelig for allmennheten.

Likestillingscenteret antar at Arbeidstilsynet per i dag ikke har tilstrekkelig kunnskap om praktisk likestilling. Graverutvalget fremmer ingen forslag om midler til kompetanseøkning eller organisering. Den foreslåtte endringen kan medføre at aktivitetsplikten, og likestilling som område, nedprioriteres og faller bort til fordel for andre oppgaver innen HMS. Forslaget går derfor i mot utvalgets målsetting om å "foreslå regler som både formelt og reelt sett kan håndheves" (NOU 2009:14, s. 22). Med det nye forslaget kan vi ikke se at reglene vil være enklere å håndheve enn dagens regelverk. utfordringene er på ressursiden og ikke regelverkssiden.

Konklusjon og forslag

Etter vår vurdering svekker Graverutvalgets forslag likestillingsarbeidet i den offentlige sfære.

Likestillingscenteret anbefaler å opprettholde rapporteringsplikten slik den er i dagens lovtekst, og foreslår en styrking av plikten og en standardisering i forhold til hva rapporten skal inneholde.

Likestillingscenteret foreslår at det bygges på den kompetansen som allerede finnes hos LDO, og at det bevilges økte ressurser til å følge opp lovverket. Videre er Likestillingscenteret

og KUN Senter for kunnskap og likestilling regionale sentre med bred kompetanse på området. Det bør bevilges midler til å etablere flere regionale likestillingscentre som har som formål å være pådrivere og veiledere for likestilling.

Vennlig hilsen

Signe Opsahl
Daglig leder

Anette Hoel
Rådgiver